

LINGVOMADANIYATSHUNOSLIK: TILI VA MADANIYATNING O‘ZARO BOG‘LIQLIGI

*Denov Tadbirkorlik va Pedagogika Instituti
Filologiya fakulteti, Xorijiy til va adabiyoti; Ingliz tili
4-bosqich, 408-guruh talabalari:*

Ahrorova Nafisa

Xolmaxmadova Munisaxon

Davlatova Muhlisa

Temirova Dilnoza

Annotatsiya: *Ushbu maqola lingvomadaniyatshunoslikning nazariy asoslari va mazmunini yoritadi. Lingvomadaniyatshunoslik tili va madaniyat o‘rtasidagi murakkab aloqalarni o‘rganadi va ularning xalqning milliy mentaliteti, tarixiy tajribasi va ijtimoiy qadriyatlari bilan bog‘liqligini tahlil qiladi. Maqolada lingvomadaniyatshunoslikning asosiy tushunchalari, metodologiyasi va amaliy qo‘llanish sohalari ko‘rib chiqilgan.*

Kalit so‘zlar: *lingvomadaniyatshunoslik, til va madaniyat, mentalitet, xalq qadriyatlari, madaniy semantika, lingvistik muloqot.*

LINGUOCULTURAL STUDIES: THE INTERRELATIONSHIP BETWEEN LANGUAGE AND CULTURE

Abstract: *This article explores the theoretical foundations and content of linguistic cultural studies. Linguoculturology examines the complex connections between language and culture, analyzing their links with the national mentality, historical experience, and social values of a people. The article discusses the main concepts, methodology, and practical applications of linguoculturology.*

Keywords: *linguocultural studies, language and culture, mentality, folk values, cultural semantics, linguistic communication.*

ЛИНГВИСТИКА: ВЗАИМОСВЯЗЬ ЯЗЫКА И КУЛЬТУРЫ

Абстрактный: Данная статья раскрывает теоретические основы и содержание лингвокультурологии. Лингвокультурология изучает сложные связи между языком и культурой, анализируя их связь с национальным менталитетом, историческим опытом и социальными ценностями народа. В статье рассматриваются основные понятия, методология и практическое применение лингвокультурологии.

Ключевые слова: языкознание и культура, язык и культура, менталитет, национальные ценности, культурная семантика, языковое общение.

К

I

R

I

S Lingvomadaniyatshunoslikning asosiy maqsadi — til orqali xalq madaniyatini o‘rganishdir. Til milliy ong va madaniyatning ifodasi bo‘lib, unda xalqning urfodatlari, qadriyatlar va dunyoqarashi mujassamlashadi.

i Madaniy konnotatsiyaga ega til birliklari ushbu fan uchun asosiy tahlil obyektini hisoblanadi. Masalan, “mehmon” so‘zi o‘zbek madaniyatida alohida ijtimoiy ahamiyat kasb etadi va mehmondo‘stlik qadriyatini ifodalaydi.

v Lingvomadaniyatshunoslik milliy identifikatsiya vositasi sifatida muhimdir. Har bir xalqning tili uning madaniy jihatlarini saqlab qoladi va boshqa xalqlar bilan aloqada o‘ziga xosligini ta’minlaydi.

a Ushbu fan krossmadaniy tadqiqotlar uchun zarurdir. Til va madaniyatning o‘zaro ta’sirini o‘rganish boshqa tillar va madaniyatlarni tushunishga, madaniyatlararo muloqotni samarali tashkil etishga yordam beradi.

n Lingvomadaniyatshunoslik tarjima nazariyasi va amaliyotida muhim rol o‘ynaydi. Til birliklaridagi madaniy ma’nolarni hisobga olish tarjimada mazmunni to‘g‘ri ifodalash imkonini beradi.

Bu sohaning rivojlanishi globalizatsiya va madaniy aloqalar kuchaygan davrda alohida ahamiyat kasb etmoqda. Har bir til boshqa madaniyat bilan aloqada o'zining ichki boyligini namoyon qiladi.

Lingvomadaniyatshunoslik antropologiya, psixologiya, sotsiologiya kabi fanlar bilan ham chambarchas bog'liq. Chunki u tilni faqat lingvistik tizim sifatida emas, balki ijtimoiy va madaniy hodisa sifatida o'rganadi.

Lingvomadaniyatshunoslik tilshunoslik va madaniyatshunoslik chorrahasida paydo bo'lgan zamonaviy fan sohasi hisoblanadi. U tilni oddiy kommunikatsiya vositasi emas, balki milliy madaniyat va xalqning mentalitetini aks ettiruvchi o'ziga xos hodisa sifatida o'rganadi. Ushbu fan tili va madaniyatning o'zaro bog'liq ravishda rivojlanishini tadqiq qiladi.

Lingvomadaniyatshunoslik tili va madaniyat o'rtasidagi o'zaro bog'liqlikni o'rganuvchi fan sohasi sifatida insoniyatning madaniy merosi va milliy o'ziga xosligini anglashda muhim rol o'ynaydi. Til orqali xalqning madaniyati, mentaliteti, tarixiy tajribasi va qadriyatlari aks etadi. Bu fan tildagi madaniy konnotatsiyalarni o'rganish orqali milliy identifikatsiyani mustahkamlashga xizmat qiladi.

Xulosa: Lingvomadaniyatshunoslik tarjima sohasida, til o'qitishda va madaniyatlararo muloqotda amaliy ahamiyatga ega bo'lib, turli xalqlar va madaniyatlar o'rtasidagi tushunishni chuqurlashtiradi. Shuningdek, tilshunoslik, antropologiya va madaniyatshunoslik chorrahasida turib, u zamonaviy ilmiy va madaniy tadqiqotlarda alohida o'rin tutadi.

Ushbu fan til va madaniyatni bir-biridan ajralmas hodisa sifatida tushunishga yordam beradi, bu esa bugungi globallashtirish sharoitida turli xalqlar o'rtasidagi muloqotni yanada boyitadi. Lingvomadaniyatshunoslik orqali insoniyatning umumiy madaniy qadriyatlarini chuqurroq anglash va ularni saqlab qolishga hissa qo'shish mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Вежбицкая, А. Язык. Культура. Познание.
2. Хольцманн, В. Лингвокультурология и межкультурная коммуникация.

3. Ўктамов Ҳ. Маданиятлар мулоқоти ва тил.
4. Lotman, Yu. M. Til va madaniyat modeli.
5. Sapir, E. Language and Culture.